

23. konference Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2022

ČÍNA VE TŘECH ROZMĚRECH

NEJSTARŠÍ FOTOGRAFIE Z ČÍNY V NÁPRSTKOVĚ MUZEU

Jan Šejbl

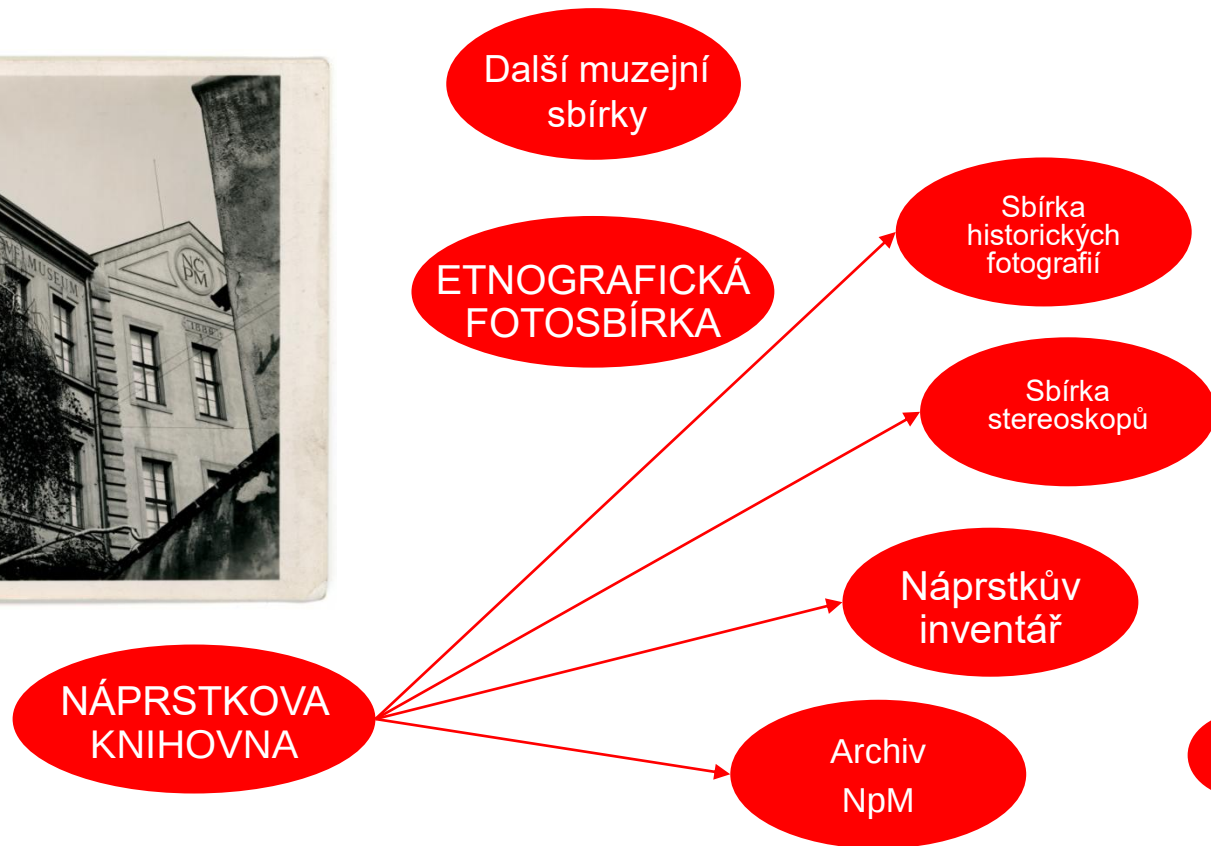
Národní muzeum – Náprstkovo muzeum
asijských, afrických a amerických kultur

Předložená práce vznikla za finanční podpory Ministerstva kultury v rámci
institucionálního financování dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné
organizace Národní muzeum (DKRVO 2019–2023/19.III.d, 00023272)

**NÁRODNÍ
MUZEUM**

FOTOGRAFICKÝ MATERIÁL V NÁPRSTKOVĚ MUZEU

FOTOGRAFICKÝ MATERIÁL V NÁPRSTKOVĚ MUZEU

- Sbírka historických fotografií
 - *cca 40 tisíc fotografií*
- Sbírka stereoskopů
 - *Přes 8 500*
- Fotosbírka (Etnografická) CES
 - *přes 44 tisíc snímků*
- Sbírka Náprstkův inventář CES
 - *cca 60 fotografií*
- Archiv Náprstkova muzea NAD
 - *Fotografie v archivních fondech*
- Další sbírky (Čína, Japonsko) CES
- Fotografický materiál ve fondu knihovny Náprstkova muzea

NEJSTARŠÍ FOTOGRAFIE Z ČÍNY?

○ Sbírka historických fotografií?

- *Fotografie z Číny / s čínskou tematikou pouze okrajově (127 ks)*
- *Suvenýrové fotografie koupené J. Kořenským a K. Řezníčkem, portréty Číňanů v Evropě (80. – 90. léta 19. stol)*

○ Fotosbírka (Etnografická) ?

- *Fotografie z Číny přes 5 400 ks, cca čtvrtina před rokem 1918*
- *Suvenýrové fotografie koupené J. Kořenským a K. Řezníčkem,*
- *Autorské negativy E. St. Vráze (1901)*

○ Sbírka stereoskopů !

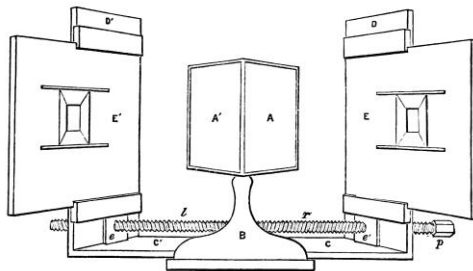
- **116 snímků z Číny**
- **Z toho 51 z přelomu 50. a 60. let 19. stol.**

STEREOFOTOGRAFIE

- Odvětví fotografie založené na pořízení, zobrazení a prezentaci dvojice snímků tak, aby divák vnímal prostorový vjem

- 1838 princip stereoskopie

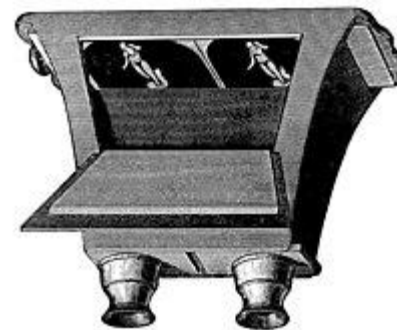
Sir Charles Wheatstone

- 1849 technické zdokonalení

Sir David Brewster

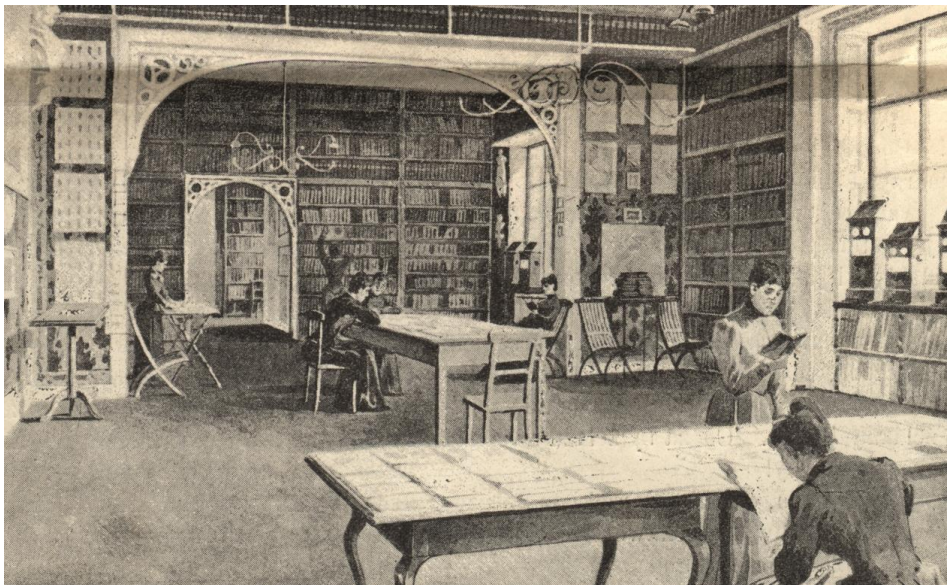
- Od poloviny 19. století – roste obliba...

SBÍRKA STEREOSKOPŮ NÁPRSTKOVA MUZEA

- 1862 - Světová výstava v Londýně

Vojta Náprstek kupuje první stereoskopické fotografie, které se stávají atrakcí jeho knihovny

VYUŽITÍ DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ

- Digitalizace fotografií pro zpracování (digit.fotografie/sken)
- Elektronická evidence (databáze Bach online, MS Excel)
- Třídění fotografií v digitální podobě (Zoner Photo Studio)
- On-line zdroje:
 - Např. Getty Museum Collection
(<https://www.getty.edu/art/collection/person/104W33>)
- Převod do anaglyfu
(Zoner Photo Studio, Stereo Maker
(<https://stereo.jpn.org/eng/stphmkr/>))

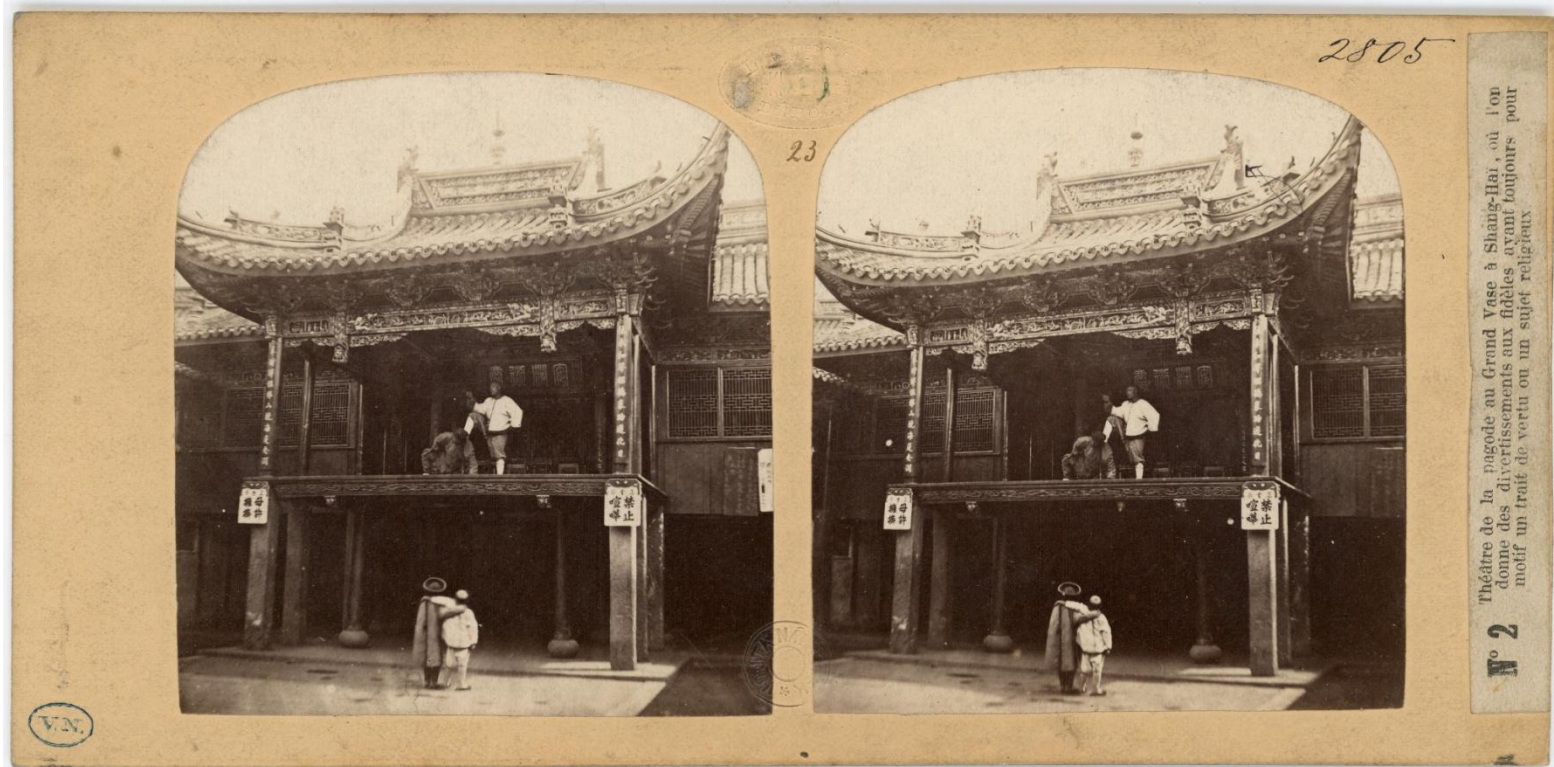
STEREOSKOPY Z ČÍNY

<i>datace</i>	<i>autor</i>	<i>počet</i>
1859	Louis Denis Legrand	12
1858–1861	Pierre Joseph Rossier	39
1865–1866	Paul Champion	4
1875	G. A. Riemer	2
70. léta 19. stol.	G. Burger	1
80. léta 19. stol.	F. Krátký	2
1900–1905	Underwood & Underwood	53
1901	E. St. Vráz	3

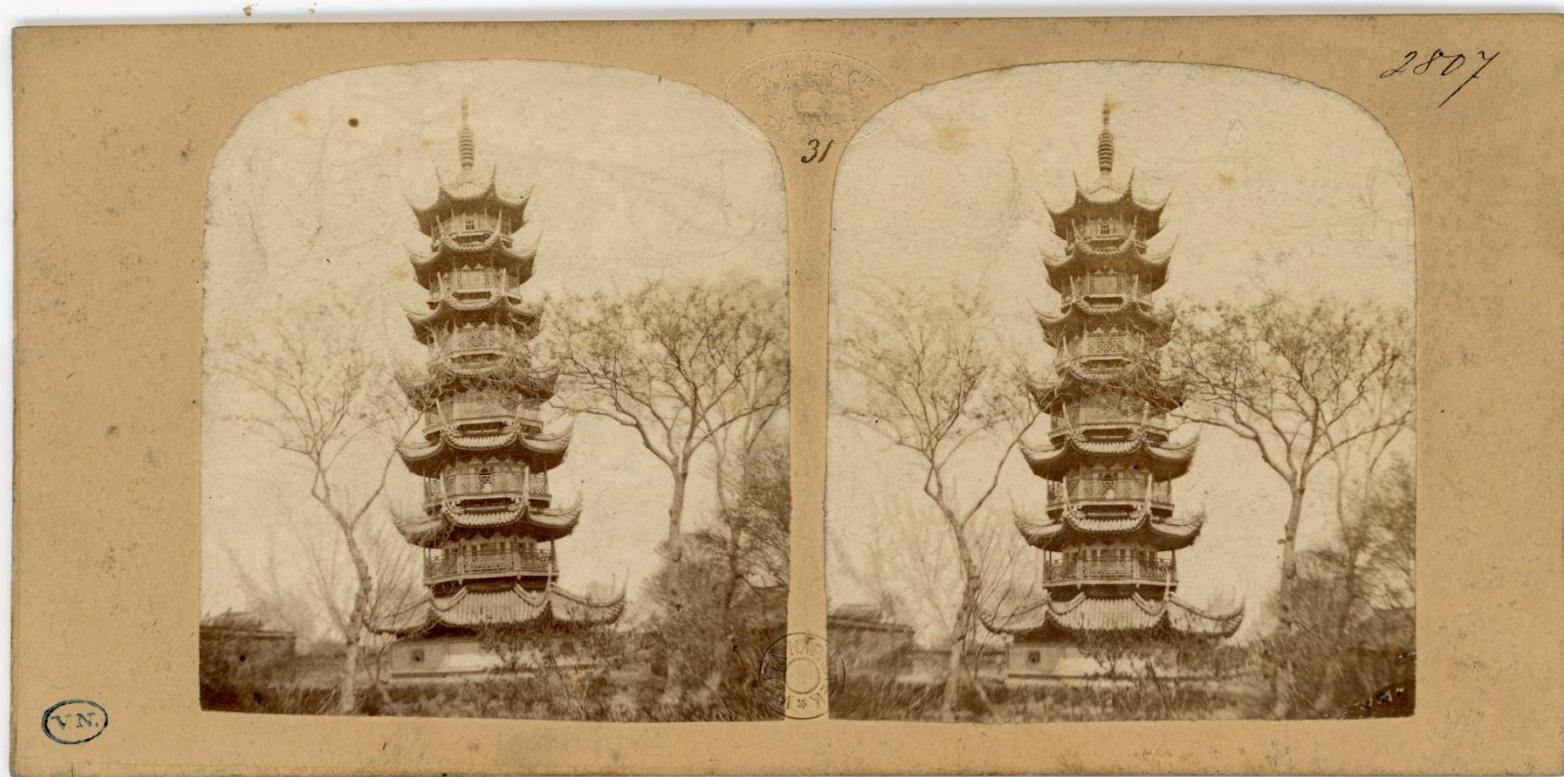
LOUIS DENIS LEGRAND

- Francouzský fotograf
- Působil v Šanghaji od roku 1856 jako obchodník
- Od roku 1857 fotografické studio
- Série scénérií pod značkou *Legrand Freres & Cie*
- V NpM 12 snímků
- Krajina, architektura

LOUIS DENIS LEGRAND

LOUIS DENIS LEGRAND

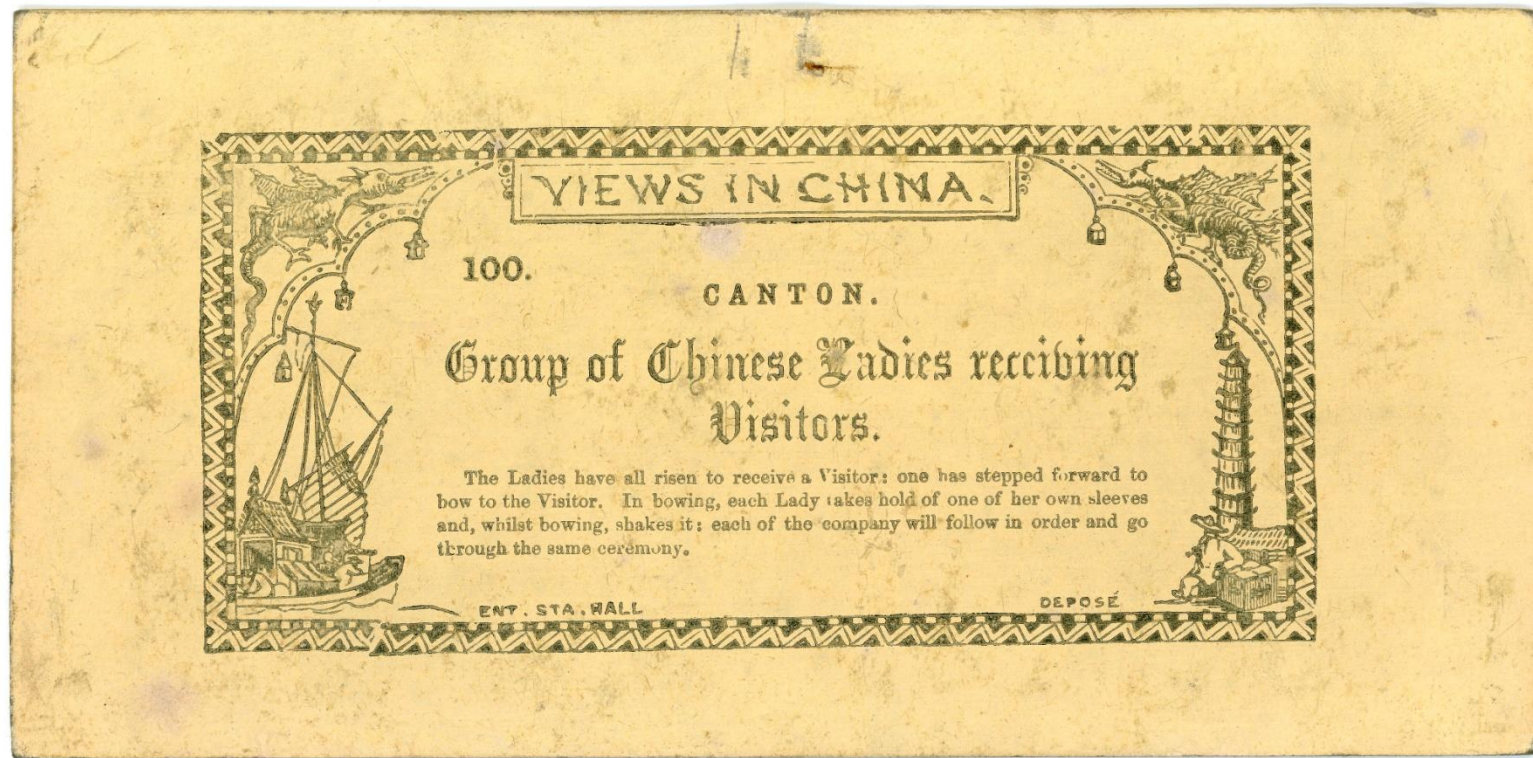
PIERRE JOSEPH ROSSIER

- Švýcarský fotograf
- Působil v Asii v letech 1859–1861 ve službách londýnského nakladatelství Negretti & Zambra
- V NpM 39 snímků (4 výjevy zastoupené dvakrát)
- Tematicky rozmanitější:
 - Portréty
 - Inscenované scény z běžného života
 - Krajiny a architektura – Kanton (Kang-čou)

PIERRE JOSEPH ROSSIER

PIERRE JOSEPH ROSSIER

PIERRE JOSEPH ROSSIER

PIERRE JOSEPH ROSSIER

PIERRE JOSEPH ROSSIER

PIERRE JOSEPH ROSSIER

PAUL CHAMPION

- Francouzský fotograf
- V Číně a v Japonsku 1865–1866
- Jeho snímky vydávalo pařížské nakladatelství Charles Gaudin; B.K. Editeur. Paris
- V NpM 4 snímky: místopis Jang-čou a Peking

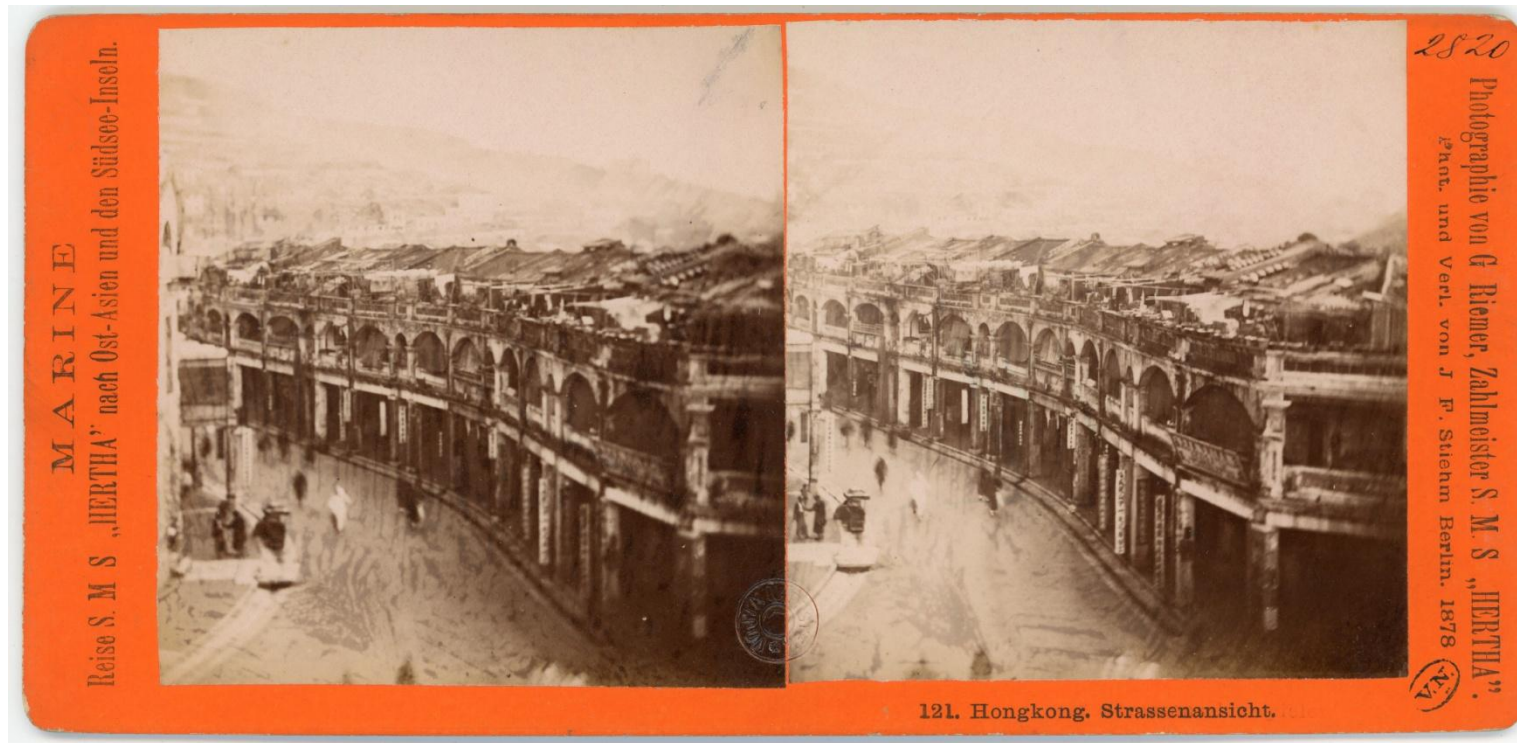
PAUL CHAMPION

GUSTAF ADOLF RIEMER

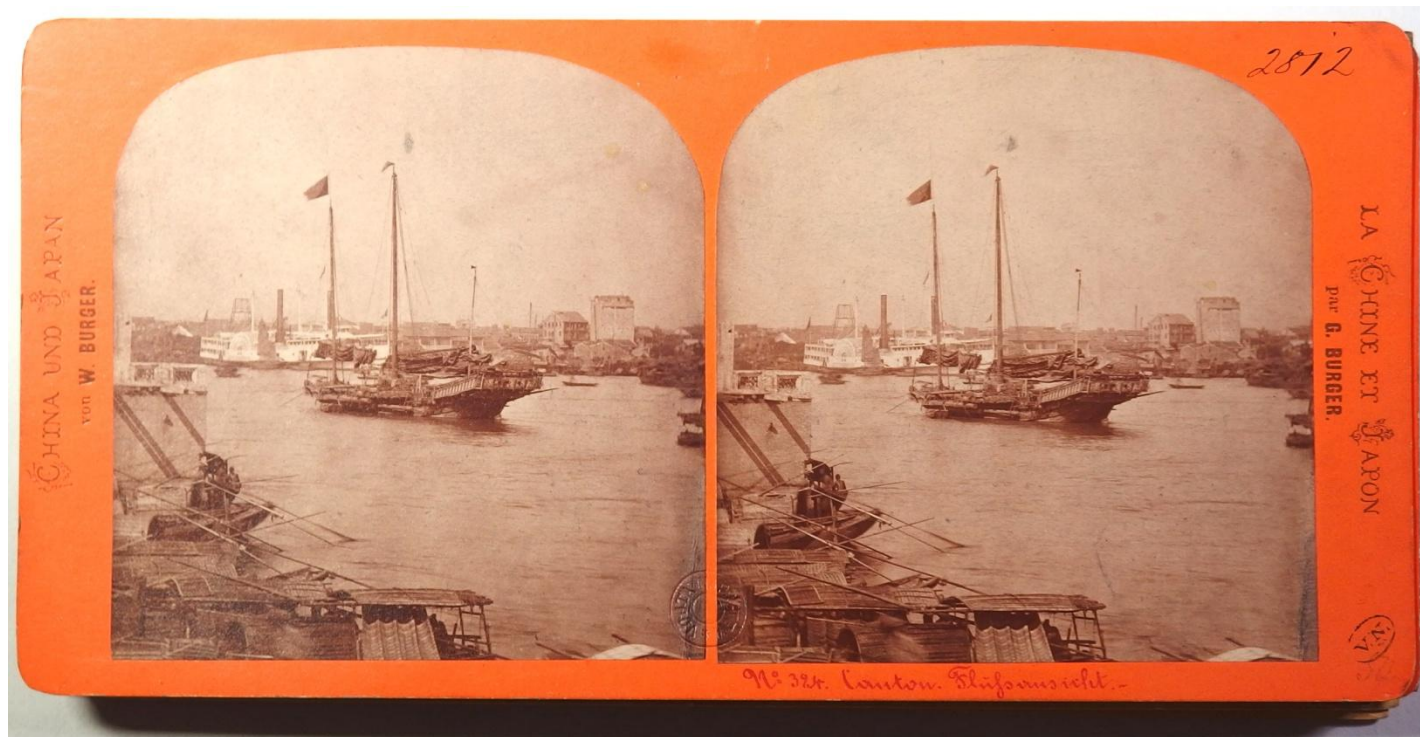
- Účastník německé expedice korvety SMS Hertha
- V NpM 2 snímky (Kang-čou, Hong-Kong)

GUSTAF ADOLF RIEMER

G. BURGER

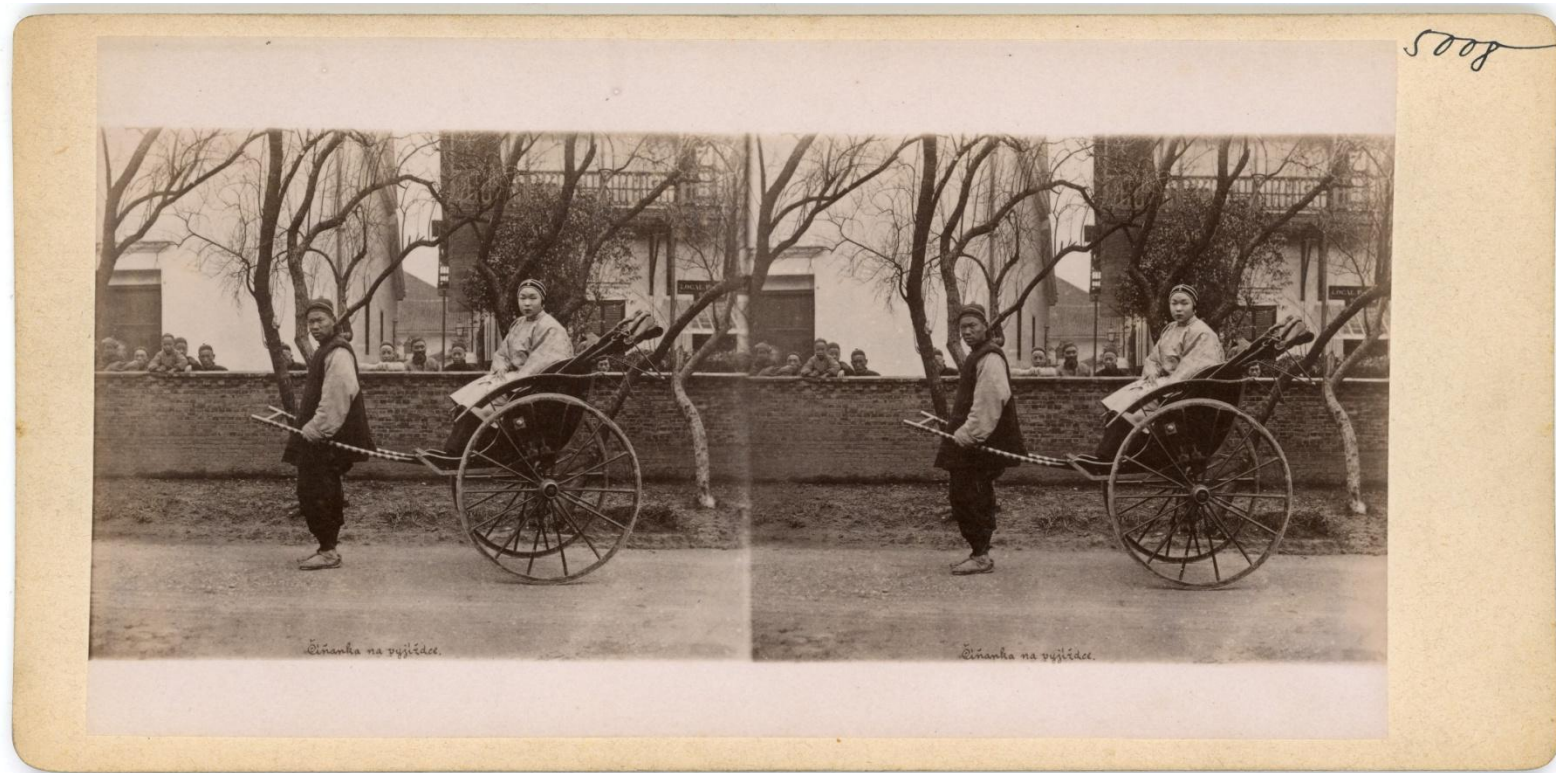
- V NpM jeden snímek z Kuang-čou

FRANTIŠEK KRÁTKÝ

- Od 80. let 19. století významný producent stereoskopických fotografií
- 2 snímky z Číny v NpM nejsou skutečné stereoskopy(!)

FRANTIŠEK KRÁTKÝ

UNDERWOOD & UNDERWOOD

- Firma Berta a Elmera Underwoodových (USA)
- Autorem snímků zřejmě James Ricalton
- V NpM 21 snímků z Boxerského povstání (1900-1901) a 32 snímků z Rusko – japonské války (1904–1905)

UNDERWOOD & UNDERWOOD

UNDERWOOD & UNDERWOOD

97 (5382)

Chinese who paid War's penalty—at South Gate immediately after Allies entered the City—Battle of Tientsin, China.

Des chinois qui payèrent l'amende de la guerre—à South Gate immédiatement après l'entrée des Alliés dans la ville—Bataille de Tientsin, Chine.

Chinesen, die des Krieges Strafe gezahlt haben in South Gate sogleich nach Einzug der Verbündeten—die Schlacht von Tientsin, China.

Chinos que pagaron el castigo de la guerra—en South Gate inmediatamente después que los aliados entraron á la ciudad Bataña de Tientsin, China.

Kineser, som fått plikta med lifvit—vid södra porten strax efter de förbundnas intåg i staden—slaget vid Tientsin, Kina.

Китайцы, уплатившие дань войны у южных ворот немедленно по вступлении союзниковъ въ городъ; сражение у Тientsина, Китай.

China, Tientsin: death valley in South Gate for victors
Spoils

UNDERWOOD & UNDERWOOD

UNDERWOOD & UNDERWOOD

E. ST. VRÁZ

- Cestovatel, nejvíce zastoupený autor v etnografické fotosbírce NpM
- V roce 1901 navštívil Peking v záběru boxerského povstání
- Ve sbírce stereoskopů 3 snímky

E. ST. VRÁZ

E. ST. VRÁZ

ZÁVĚR:

- Stereoskopické fotografie se ukázaly jako cenný zdroj informací s velkým potenciálem
- Digitální technologie hrají nezastupitelnou roli v jejich zpracování, určování i zpřístupnění
- Digitální úpravy umožňují zprostředkovat i prostorový vjem (např. anaglyf)

DĚKUJI ZA POZORNOST!

Mgr. Jan Šejbl, DiS.

kurátor fotosbírky

Národní muzeum – Náprstkovo muzeum

E-mail: jan_sejbl@nm.cz